

Mededelingen

VOOR ONZE LEDEN

Hoe maken we het duidelijk?

Het is onze schuld, d.w.z. van de leden van het Verbond, dat er in Nederland duizenden buitenkerkelijken rondlopen, die wel humanist zijn, maar het of van zich zelf niet weten, of er niets voor voelen zich bij het Humanistisch Verbond aan te sluiten. Want dat betekent, dat we te kort zijn geschoten bij onze voorlichting, nog steeds niet duidelijk hebben kunnen maken dat het zowel voor de betrokkenen als voor de positie van het georganiseerde humanisme een noodzakelijkheid is dat ze, om het populair te zeggen, „er bij komen”.

Dat is in grote trekken de strekking van een toespraak, die door de algemeen-voorzitter Dr. J. P. van Praag op de Landdag in Rotterdam is gehouden, waarvan u in dit nummer een uitvoerig verslag aantreft. Maar het is ook het „Leitmotiv” geweest bij een bespreking op de conferentie die op zaterdag 8 juni in Utrecht met een aantal bestuursleden en werkers van een vijftigtal gemeenschappen heeft plaatsgevonden. Het ging er daarbij vooral om, of het mogelijk is een forse poging te doen het ledental uit te breiden en daar in het najaar mee te beginnen.

Ook tijdens het congres is duidelijk gebleken, dat de ongerustheid die bij het Hoofdbestuur bestaat over de weliswaar regelmatige, maar toch te geringe toename van het ledental in de laatste jaren, nu ook door veel gemeenschapsbesturen wordt gedeeld. Er wordt ook wel het een en ander aan gedaan, en er zijn hier en daar in het land dan ook groepen die behoorlijk groeien. Voorwaarde daarvoor is echter, dat enkele mensen er wat aan doen, d.w.z. meer bekendheid aan de activiteiten van het Verbond geven en dat op een manier, die alle opringerigheid weet te vermijden.

Huisbezoek staat bij ons niet in zo'n beste geur, men heeft daarbij altijd het gevoel iemand iets op te dringen, waar hij zelf niet om vraagt. Bovendien, je kunt de mensen geen overtuiging aanpraten, ze moeten dat bij zich zelf ontdekken. Maar het is een heel ander geval om door informatie, door het geven van inlichtingen, het wegnemen van misverstanden opheldering te verstrekken.

We zijn er terecht trots op, dat in de korte tijd van het bestaan van het georganiseerde humanisme dit een factor van grote betekenis in de samenleving is geworden. Het lijkt ons hier overbodig op te sommen op welke gebieden het humanisme een rol speelt en waar het in be-

hoeften voorziet. Maar het valt niet te ontkennen, dat er nog zeer velen zijn, die daar niet het geringste van af weten en die, als ze er bij toeval iets van opvangen, geïnteresseerd blijken te zijn. Na iedere radiolezing komen bij het Centraal Bureau van het H.V. altijd tientallen vragen binnen, niet alleen verzoeken om de tekst te ontvangen, maar ook brieven om een

Het hoofdbestuur besprak . . .

in zijn vergadering van 25 mei allereerst de besluiten van het gehouden congres. Hierbij was gelegenheid ook alle aspecten nader te bekijken en vast te stellen, dat een aantal zaken in de komende tijd bijzondere aandacht verdienen. Met name is dit het geval t.a.v. de „public relations” en de publiciteit. Het Dagelijks Bestuur zal voor de volgende vergadering hierover een nota voorbereiden, waarin een overzicht gegeven zal worden van wat op dit gebied gebeurt en wat er verder, met de beschikbare middelen, kan worden gedaan.

Voorzover nodig kreeg het D.B. tevens opdracht alle genomen besluiten van het congres voor verdere uitvoering te bestuderen en aan het Hoofdbestuur voorstellen te doen.

Bij de aanvang van de vergadering had de voorzitter een welkomstwoord gericht tot de nieuwe H.B.-leden Mevr. Heroma-Meilink en de heren Van Dooren en Pasman. Hij sprak de wens uit dat ze zich in het gezelschap spoedig thuis zouden voelen, hetgeen voor het vrouwelijke lid niet zo moeilijk zal zijn, aangezien Mevr. Heroma reeds twee maal zitting in het H.B. heeft gehad. Met de verkiezing van de heer Van Dooren is ook het jongerenlement weer versterkt.

Over het congres is in de pers ruime publiciteit geweest. In alle landelijke niet-confessionele dagbladen (Alg. Handelsblad, N.R.C., Het Parool, Het Vaderland en Het Vrije Volk) is er aandacht aan besteed. Ook in 17 regionale en plaatselijke bladen verschenen min of meer uitvoerige verslagen en beschouwingen.

De maandelijks verstrekte cijfers over de stand van het ledental en abonnees op de publicaties werden zoals gewoonlijk kritisch bekeken. Het ledental stijgt nog steeds langzaam, daarnaast is het opvallend dat het aantal abonnees zowel op Mens en Wereld, Het Woord van de Week en Rekenschap naar verhouding meer toeneemt.

Teleurstellend is ongetwijfeld de langzame groei van het aantal deelnemers aan het Centrum voor Humanistische Vorming. Toch is hierbij geen reden voor een voorbarig pessimisme, om-

nadere uiteenzetting van onze opvattingen. En het is een opmerkelijk feit, dat er zich leden spontaan aanmelden als aan die verzoeken is voldaan.

Misschien zou het mogelijk zijn door een grootscheepse reclame het Verbond meer voor het voetlicht te brengen. Nog afgezien van de vraag of dit de juiste methode zou zijn, we beschikken eenvoudig niet over de middelen en zullen ook voorlopig moeten doorgaan op onze bescheiden manier. Maar die manier is voor verbetering vatbaar en onze leden, die mee willen helpen om tot de gewenste uitbreiding te komen, kunnen er op rekenen dat zij van het centrale apparaat de maximale steun zullen ontvangen.

Maar dat neemt niet weg, dat we ons in de naaste toekomst ernstig zullen moeten beraden over de vraag, hoe we het aan die 48.000, om de rekening van onze voorzitter over te nemen, duidelijk kunnen maken, dat wij hen nodig hebben, maar zij het georganiseerde humanisme. En daar kan ieder lid wat aan doen, b.v. door aan zijn bestuur de naam op te geven van een kennis die wel eens benaderd zou kunnen worden. We slaken niet de kreet, die zo vaak gehoord wordt: ieder lid brengt een nieuw lid aan! Dat kan misschien zin hebben voor een sportvereniging, in ons geval ligt het wat minder eenvoudig. Wat niet weg neemt, dat iedereen de gelegenheid heeft in zijn eigen omgeving iets te doen door te laten merken, dat het lid zijn van het Verbond voor hem althans een uitgemakte zaak is en ook kan vertellen, waarom dit zo is.

dat het onderwerp in tal van kringen grote belangstelling trekt en het een kwestie van tijd zal zijn om door oprichting van werkgroepen in verschillende plaatsen ook de medewerking van de ouders te verkrijgen.

Het Hoofdbestuur hechte zijn goedkeuring aan een nota over de ledenwerving, die door het D.B. was voorbereid. Hierin werden een aantal maatregelen aangekondigd, die tot een grote activiteit in het eind van dit jaar en begin 1964 zal dienen te leiden. Hoewel deze verhoogde aandacht in het bijzonder gedurende die tijd van de besturen gevraagd zal worden, is het de bedoeling de voorlichting een meer permanent karakter te geven door het vormen van informatie-groepen, die, gesteund door enkele brochures en regelmatig onderling contact, aan bekendheid van het Verbond zullen werken. Inmiddels heeft al een conferentie met besturen en werkers uit de gemeenschappen op 8 juni in Utrecht plaats gevonden, terwijl enkele omgewerkte radio-toespraken ter perse zijn.

Een groot deel van de vergadering van het Hoofdbestuur werd besteed aan onderzoek van de mogelijkheden, de onbekendheid die over het H.B. in allerlei kringen nog bestaat, te verminderen. Hierbij kwam ook ons blad Mens en Wereld ter sprake, maar evenals in het H.V. als geheel waren de meningen in het Hoofdbestuur verdeeld.

Enkele punten moesten door de uitvoerige besprekingen tot de volgende vergadering worden uitgesteld, welke eind juni plaats vindt. Het datumschema voor het komende jaar werd aangevaard met een kleine wijziging, waarbij ook overwogen zal worden of het mogelijk is in het voorjaar van 1964 een Hoofdbestuurvergadering te houden tezamen met een Topkaderconferentie, zodat deelnemers aan deze conferentie de gelegenheid hebben kennis te nemen van de werkwijze van het H.B. Ook de samenstelling van de vele commissies werd door het H.B. aangevaard, zodat de voorzitter aan het eind kon constateren dat het Hoofdbestuur in zijn nieuwe samenstelling een uiterst nuttige bespreking achter de rug had.

Diogenestor van Praha op 8 juni te Utrecht in het kader van de ledenwerfactie: Is er nog medemenselijkheid van node?

H.V. Landdag 1963

Het waren de ongeveer 48.000 Nederlanders, die geen lid van het Verbond zijn, maar het wel zouden kunnen en moeten zijn, waarmee Dr. J. P. van Praag zijn toespraak op de landdag 1963 te Rotterdam begon. Voordien hadden de ruim 200 deelnemers reeds vol aandacht geluisterd naar enkele voordrachten over het leven van de Amerikaanse negers door Otto Serman uit zijn nieuwste programma „Alleen voor blanken” en enkele vrolijke vertellingen uit Afrika. Het geheel werd zinvol omlijst door het spel van de pianist Boelee. 's Morgens hadden een aantal bezoekers aan deze door de gewesten Zuid Holland-Noord en Zuid georganiseerde landdag ondanks het bijzonder regenachtige weer een wandeling door Rotterdams binnenstad gemaakt, terwijl anderen zich door de stad lieten rijden of een bezoek brachten aan het onvolprezen museum Boymans Van Beuningen. Ondanks het slechte weer en de geringe opkomst heerste er een geanimeerde sfeer in het dakpaviljoen van het Groothandelsgebouw.

De heer Van Praag rekende ons voor, dat Nederland ruwweg twee miljoen buitenkerkelijken heeft, waarvan er ongeveer 1,2 miljoen volwassen zijn. De helft hiervan wil om een of andere reden beslist niets weten van humanisme, blijven er $\pm$ 600.000 over. Verder is het een feit, dat maar 10 % van een bevolkingsgroep ergens voor warm loopt. Maar het Verbond telt slechts 12.000 leden, zodat er nog altijd 48.000 overblijven, die zich niet hebben uitgesproken en niet aangesloten zijn. De vraag rijst of dat hun schuld is, voor zover men hier van schuld kan spreken. Ja, moet het antwoord luiden als ze kritisch staan tegenover zichzelf. Is het onze schuld? Hier geldt eveneens ja, als wij erkennen, dat wij hun niet duidelijk hebben kunnen maken waar het om gaat. Wij hebben deze intellectuelen en gewone mensen – als we deze onderscheiding mogen maken – deze religieuzen en rationalisten niet weten te overtuigen en we hebben geen aantrekkingskracht op ze uit weten te oefenen.

Humanisme, een eenvoudige zaak

De kern van het humanisme noemde spreker een betrekkelijke eenvoudige zaak. Hij schetste ons een beeld van de wereld waarin we leven en die gekenmerkt wordt door diepgaande omwentelingen. Er is een revolutie gaande die zo ontzettend groot is, dat wij ons er nauwelijks een voorstelling van kunnen maken. Wij moeten terug tot het schemerduister der eerste mensheid, toen men het vuur ging aanwenden voor menselijk gebruik, om een dergelijke omwenteling te vinden. De ontstellende ontwikkeling in communicatie en organisatie maken, dat eeuwenlang geldende patronen vandaag niet meer van toepassing zijn. Zij spreken ons niet meer aan en toch houden wij er ons krampachtig aan vast. Waar het in onze tijd om gaat, is het vinden van moderne richtlijnen in een moderne wereld. Het is bij uitstek het humanisme, dat op deze uitdaging een antwoord kan geven, zoals het dat altijd gedaan heeft op de keerpunten der geschiedenis. Het Griekse humanisme ont-

stond, toen het verval zich reeds duidelijk aankondigde. Socrates trachtte in zijn gesprekken het goede uit het oude te behouden en daarmee perspectieven naar een nieuwe tijd te openen. Erasmus toonde ten tijde van de Renaissance het voze aan, maar zocht tevens naar nieuwe wegen, die hij vond in het goede, dat naast het voze in zijn tijd te vinden was. Zo zal ook het humanisme van vandaag de weg moeten zijn, die in de nieuwe levenspatronen datgene weet te behouden, wat werkelijk de moeite waard is.

De kern blijft de vraag „Wat maakt men van zijn leven?”. Glijdt het niet als los zand door onze vingers? Ieders antwoord hierop is anders. De intellectueel en de artiest ontleden het voze in de maatschappij, de gewone man ervaart het gemis aan binding. De een wenst te beleven wat het mens-zijn is, de ander wil het doorlichten. De jeugd wil zinvolle beleving van het avontuur en het zijn allemaal ogenschijnlijk de meest uiteenlopende verlangens. Toch heeft het Humanistisch Verbond al de jaren door kans gezien afspitsingen te voorkomen, omdat het allen – ondanks verschil en tegenstelling – wil trachten te verenigen. Dit kan omdat het gaat om de eerbiediging van ieders vrijheid en de onderstreping van ieders verantwoordelijkheid. De verantwoordelijkheid om elkaar niet los te laten, een verbinding op basis van wat mensheid eigenlijk moet wezen, nl. het tezamen tot in alle diepte durven peilen. Humanisten zijn onruststokers, althans zouden het moeten zijn. Niet alleen voor anderen, maar ook voor elkaar. Niet in theorie, maar in de praktijk van het dagelijks leven moet dit verwerkelijkt worden. Verdraagzaam zijn is een eerste voorwaarde hiervoor en er voor opkomen wanneer het anderen betreft. De heer Van Praag was er niet zo zeker van dat dit ook gold – althans in de praktijk – wanneer het de mede-humanist betrof.

Avontuurlijk leven

Uitgangspunt zou kunnen zijn het dóórdenken van het humanisme en je er door te laten inspireren. Dat betekent uitreden uit de altijd dreigende sleur van de dagelijkse levenspraktijk. Dat betekent avontuurlijk leven, niet door de Himalaya te bestijgen, de zuidpool te bezoeken of zoveel mijlen onder zee af te dalen, maar door je geestelijk in de waagschaal te durven stellen. Het wezen van het humanisme wordt bepaald door het wezen van de mens. Mens zijn wil zeggen meer zijn dan een willekeurig zoogdier. Het dier handelt naar een natuurlijk patroon: handelen zoals het handelt is kenmerkend voor het dier. Een mens leeft zijn leven door te beslissen. De richtsnoer hiervoor is kijken wat bevalt. Proberen, voordeel doen met ervaringen, met het proberen van vorige generaties mee betrekken in de beslissingen. Bevrediging komt als we in alle oprechtheid kunnen zeggen: 't is de moeite waard. Dit wil niet zeggen, dat het gezapig moet zijn, maar het je afvragen welke beslissingen werkelijk en duurzaam de moeite waard zijn geweest. Tot nog toe is gebleken, dat één soort beslissingen altijd weer de moeite waard is geweest, nl. die,

waarbij wij onszelf kunnen ontplooiën in medemenselijkheid in samenhang met anderen.

Mens zijn is medemens zijn en dit kunnen we anderen niet aanpraten. Hooguit kunnen we tegen de ander zeggen: probeer het ook eens. Proberen we het echter, dan zullen we deze verantwoordelijkheid ook moeten nemen: in de politiek, in het culturele leven, in ons gezin, overal. Het betekent niet volmaakt zijn, maar wel dat er krachten aan het werk zijn, die met vallen en opstaan tot ontplooiing moeten komen. Deze krachten wekken is een taak van het humanisme, zo men wil een richtlijn in de medemenselijkheid en dat is de moeite, dat is het avontuur waard.

Voor ons en voor jonge volkeren en nieuwe naties

Hoe kunnen we de mens overtuigen? Het beste is, als we luisteren naar de vraag van die 60.000, en dan – zo meende spreker – horen we achter alles het verlangen schuil gaan naar werkelijk zinvol leven. Om te luisteren moeten we echter zelf echt zijn, zonder clichés, vindigrijk en bereid tot dienen. Men moet zichzelf genoeg zijn om van niets tot iets te komen. Een appel om de kracht in ons te laten leven en bij anderen te wekken. Als Humanistisch Verbond zijn we klein in aantal, maar groot in betekenis. In Nederland wordt niet meer beslist voor het humanisme gehoord is. Onze stem begint echter ook door te klinken in de wereld. Daar staan we nog op het niveau, waarop we in Nederland 15 jaar geleden stonden. Er zijn echter tekenen, dat ook daar ons geluid sterker gaat klinken en dat is belangrijk, want ook daar kan het humanisme een taak vervullen. Jonge volkeren werpen in het licht van hun vrijwording de oude (en voor hun toch zo betrekkelijk nieuwe) conventies af. Het humanisme kan hun een steun zijn bij het zoeken van nieuwe levenspatronen, waardoor het voor allen betekenis heeft in zijn eenvoud en in zijn diepgang.

De heer Van Praag besloot zijn toespraak met een beeldspraak uit een gedicht van Anthonie Donker, waarin sprake is van de knop van de ontluikende menselijkheid, die wij moeten behoeden en behouden door onze krachten, intenties, ideeën en stromingen.

M. V.

*Het is onzeker waarom wij hier leven.
Wij hebben, uit een warm, diep duister opgeweld,
argeloos, achteloos ons op weg begeven,
aan ontelbare gevaren blootgesteld,
door leed en moeite en driften heengedreven
en dan in een koud duister neergeveld –
soms denken wij: waren we maar gebleven
diep in dat warme duister voor het leven.
Dit harde, onherbergzame bestaan,
het is een groot, dor veld, waar weinig groeit.
Maar vreemd is, dat geluk er kan ontstaan,
een enkele maal ontkiemt het ongemoeid.
Soms kan een mens volkomen opgaan
en bloeien als geen bloem ter wereld bloeit –*
Anthonie Donker

Otto Serman
(foto's J. Kreger - Soest)

Werkgroep wereldpolitiek

Op 25 maart j.l. heeft de voorzitter van het Humanistisch Verbond, dr. J. P. van Praag, de werkgroep „Wereldpolitiek” geïnstalleerd met een korte inleiding, waaraan wij het volgende ontleenen.

Het probleem van de vrede heeft de humanistische beweging steeds hevig beziggehouden. In de brochure „Oorlog en Vrede” wordt een overzicht gegeven van de bemoeienissen op dit punt van het Humanistisch Verbond na de Tweede Wereldoorlog. Voor het Humanistisch Verbond is het moeilijk, zo niet onmogelijk, een definitief standpunt te bepalen omtrent bewapening of ontwapening. Uiteraard zijn humanisten tegen oorlog, maar de beslissende vraag is een andere. Vóór het atoomtijdperk ging de keuze tussen oorlog en onderdrukking; sinds het atoomtijdperk is het de vraag of men oorlog voorkomt door eenzijdige ontwapening of handhaving van de bewapening. Dit is een politiek vraagstuk, waarop de levensovertuiging geen direct antwoord geeft.

Niettemin heeft de humanistische beweging op dit terrein in elk geval een taak van voorlichting der publieke opinie en bevordering van een constructieve politiek. De vragen, waarmee de beweging in dit verband geconfronteerd wordt zijn neergelegd in het zogenaamde Oslo-Statement. Dit is als zodanig niet bekrachtigd, maar ter discussie gesteld. Het congres te Oslo heeft van de aangesloten organisaties gevraagd, dat zij een werkgroep in zouden stellen, die ampel aandacht zou kunnen schenken aan alle aspecten van het vraagstuk. Zij zou het bestuur moeten adviseren, zich rekenschap moeten geven van het werk van andere groeperingen, die zich met deze problemen bezighouden, en nuttige samenwerking met deze groeperingen moeten bevorderen. Voorts zou de werkgroep het denken over het onderhavige vraagstuk in de organisatie moeten stimuleren, voorlichten en vorm geven; zij zou voorstellen moeten doen voor activiteiten als dat aanbevelenswaardig is. Tevens zouden de plaatselijke gemeenschappen het Oslo-Statement moeten bestuderen en daarover rapporteren aan het hoofdbestuur, terwijl het Hoofdbestuur omtrent al deze activiteiten alles wat verder van belang lijkt de humanistische internationale op de hoogte zou moeten stellen.

In overeenstemming hiermee is uw werkgroep ingesteld. In de uitnodigingsbrief is de opdracht als volgt omschreven:

— de verklaring over de wereldpolitiek, die op het I.H.E.U.-congres te Oslo aan de orde gesteld is, te bestuderen en commentaar te leveren, dat eventueel kan leiden tot aanvulling of wijziging van de verklaring,

— het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond te adviseren terzake van mogelijke activiteiten van Humanistisch Verbond en/of I.H.E.U. met betrekking tot de in de vorenbedoelde verklaring aangeraakte punten.

Wij hopen, dat u deze taak zult willen aanvaarden. Wij stellen ons voor, dat wij vooral van u mogen verwachten voorlichting over bepaalde aspecten van het vraagstuk, hetzij in de vorm van gemeenschappelijke rapporten, hetzij in de vorm van nota's van enkele uwer; ook artikelen voor Rekenschap en Mens en Wereld zullen zeer op prijs worden gesteld. Daarnaast zullen wij gaarne gemotiveerde suggesties voor activiteiten, indien daar aanleiding toe is, tegevoeren. Kortom, wij zien uw werkgroep als een voortdurende stimulans tot de bezinning op het probleem van oorlog en vrede, voor het hoofdbestuur, de gemeenschappen internationale. Dat geheel en de humanistische aspect op de bij dit alles het humanistische aspect op de voorgrond dient te staan spreekt vanzelf.

Het is onze verwachting, dat ook uw werkgroep geen wonderen kan verrichten, maar dat zij door middel van de velerlei deskundigheid,

Steunfonds praktisch humanisme

Alhoewel dit artikelje voor de aanvang van het tweede halfjaar geschreven werd, staat nu reeds vast dat het in het vorige nummer van In en Om/Medelingen beloofde saldo van f 70.000,— per 1 juli 1963 bereikt zal worden. Veertien dagen vóór 1 juli werd het overschreden. Een verheugend feit en een duidelijk bewijs dat het Steunfonds op een grote schare van trouwe contribuanten mag rekenen. Omstreeks vierduizend giften in zes maanden. Reeds f 40.000,— werden aan het Humanistisch Verbond uitgekeerd. Nuchtere, maar voor zichzelf sprekende cijfers.

Dezer dagen hebben de contribuanten, die in 1963 nog geen bijdragen overmaakten, het verzoek ontvangen dit, indien enigszins mogelijk, alsnog te doen. Van deze gelegenheid maken wij gaarne gebruik ons herinneringsbriefje nog eens onder de aandacht te brengen.

Het spreekt vanzelf dat wij met plezier nieuwe vrijwillige contribuanten inschrijven. Er is voor ons werk van praktisch humanisme veel geld nodig. Voor 1963 kunnen we al niet meer volstaan met f 100.000,—; bovendien zou het Steunfonds zo heel erg graag in 1963 dit bedrag aanmerkelijk overschrijden om in 1964 buiten de kring van georganiseerde humanisten contribuanten te gaan werven. De ervaring leert dat dit mogelijk is.

De plannen voor 1964 zijn in voorbereiding. De uitvoering hangt mede van u af. Ga daarom niet met vakantie vóór u op de rekening van het Steunfonds een bijdrage heeft overgeschreven.

Verantwoording van de in het eerste halfjaar 1963 anders dan per giro ontvangen bijdragen:

A. S. te H.	f	2,50
N. S.-K. te 's-H. . . .	f	10,—
J. M. v. d. L. te D. . .	f	2,50
D. v. D. te N.	f	5,—
J. H. V. te N.	f	1,—
A. v. L. te A.	f	2,50
B. v. B. te O.	f	7,50
T. L. te L.	f	2,50
R. J.-H. te L.	f	2,50
F. C. v. d. B. te N. . .	f	100,—
A. B. te A.	f	5,—
J. L. E. te R.	f	11,—
H. M. D. te 's-G. . . .	f	10,—
K.-C. te 's-G.	f	75,—
Onleesbaar te R. . . .	f	10,—

giro **6168** t.n.v.

STICHTING STEUNFONDS
PRAKTISCH HUMANISME
TE AMERSFOORT

Leden - huisartsen

Alle doktoren met praktijk als huisarts die nog geen brief van de Stichting Humanistische Correspondentiekering voor Huwelijkscontacten ontvangen, worden vriendelijk doch dringend verzocht naar aanleiding van dit bericht hun naam en adres per briefkaart op te geven aan het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond, Oudegracht 152, Utrecht, aangezien wij hun medewerking willen inroepen voor een taak, die in hun normale praktijk kan worden ingepast.

Centrum Hum. Vorming

Het zojuist verschenen 2e nummer van Taak en Toekomst, het blad van het Centrum voor Humanistische Vorming, meldt, dat vele bijeenkomsten zijn gehouden over het vormingsonderwijs en menig plaatselijk werkgroepje in oprichting is. Hopelijk zullen deze er toe bijdragen, dat het aantal contribuanten met sprongen omhoog gaat. Verder wordt gemeld, dat het vormingsonderwijs hier en daar al is begonnen, zoals op de bedrijfsschool van de Bruynzeel Fabrieken. Een verheugend teken.

Abonneert u op „Het Woord van de Week” het orgaan van de „Humanistische Luisterkring”.

Het abonnementsgeld bedraagt f 4,— per jaar.

Administratie Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 58.

die uw leden bezitten, op constructieve en doelmatige wijze deelparticiperen aan de orde zal stellen. Wij vertrouwen, dat u daarbij de nodige voortvarendheid zult willen betrachten en de vereiste praktische zin in verband met onze mogelijkheden zult willen betonen.

Tot zover de heer Van Praag in zijn toespraak tot de leden van de werkgroep Wereldpolitiek, die onder voorzitterschap staat van mr.

dr. H. J. Roethof. Dr. Kwee Swan Liat zal optreden als secretaris. Leden zijn prof. dr. B. Landheer, drs. J. Koopman, prof. dr. B. R. A. Nijboer, prof. dr. B. V. A. Röling, dr. C. van Rijsinge, prof. dr. B. W. Schaper, prof. dr. L. G. van der Wal en de heer W. Wierda, terwijl de heer L. Esmeyer ter ondersteuning van de werkzaamheden van de werkgroep is toegevoegd.

Humanistische raadsleden in uniform, wanneer?

Humanistische verzorging in de krijgsmacht is sinds lang een wens van het Humanistisch Verbond, omdat het meent dat hieraan behoefte bestaat. De minister van defensie, Zijne Excellentie ir. S. H. Visser, thans demissionair, had aanvankelijk een andere opvatting, maar moest deze herzien, nadat een enquête van het Humanistisch Thuisfront had aangetoond, dat er wel degelijk behoefte bestaat aan humanistische geestelijke verzorging bij de militairen van de land-, zee- en luchtmacht. Vanuit de Tweede Kamer is toen de wens naar voren gekomen dat er een commissie zou komen om de moeilijkheden en problemen rond deze geestelijke verzorging nader te bestuderen en de minister van advies te dienen. Inmiddels heeft de commissie haar adviezen aan de minister gezonden en deze heeft de Tweede Kamer een nota gezonden, waarin veel van de adviezen is terug te vinden. De adviezen zijn overigens als bijlagen bij de nota gevoegd. Tot zover een summarie samenvatting van de geschiedenis.

Wat behelst de nota van minister Visser in feite? Zonder ons al te veel in ambtelijke terminologie te begeven, zullen we de belangrijkste punten onder de loep nemen. Het uitgangspunt blijft het behoeftecriterium en dat houdt in, dat de meerderjarige dienstplichtige schriftelijk zal moeten verzoeken om geestelijke verzorging uitgaande van het Humanistisch Verbond en dat de minderjarige een briefje van zijn ouders moet overleggen. Een tweede punt, dat hieruit voortvloeit is, dat als de jongens de eerste keer opkomen, zij niet ontvangen zullen worden door de ter plaatse gestationeerde humanistische geestelijke raadsman. Ter toelichting moge dienen, dat bij de eerste formaliteiten in de kazerne de vraag behoort of je katholiek bent. Zo ja, dan word je doorgestuurd naar de aalmoezenier; zo niet, dan moet je naar de kamer er naast, waar de veldprediker zit. Vermoedelijk zal het in de toekomst zo gaan, dat er gevraagd zal worden of je katholiek of protestant bent en worden beide vragen ontkennend beantwoord, dan mag je doorgaan naar de volgende formaliteit.

Een derde punt, dat m.i. met het behoeftecriterium samenhangt, is dat de eenmaal in

dienst zijnde militairen wel op de hoogte gesteld zullen worden van de mogelijkheid van deze vorm van geestelijke verzorging en de voorwaarden, die er aan verbonden zijn. Dit is een voordeel en staat bijvoorbeeld lijnrecht tegenover de procedure, die geldt voor het humanistisch vormingsonderwijs op de openbare scholen van voortgezet onderwijs in het kader van de Mammoetwet. Daar is uitdrukkelijk bepaald, dat de ouders er om moeten vragen. Men is het er nog niet over eens en zal pas in een later stadium beslissen of de mogelijkheid van geestelijke verzorging opgenomen zal worden in het blad „In Dienst”, dat de toekomstige militairen tijdig inlicht over de verschillende aspecten van het militaire leven, de organisatie en alles wat daarmee samenhangt.

De nota spreekt niet alleen over de humanistische geestelijke verzorging en de wijze waarop daaraan deelgenomen zal kunnen worden, maar ook over de raadsleden. Voorlopig is gedacht aan een hoofdgraadsman, die in rang gelijk gesteld zal worden met luitenant-kolonel en vier raadsleden, allen voor de duur van drie jaar. De salariering, de rangen en andere dienstvoorwaarden, zullen gelijk zijn aan die van de godsdienstig geestelijke verzorgers. Zij zullen een uniform dragen en allen geacht worden te behoren tot de Koninklijke Landmacht. Wel zal in hun opdracht duidelijk tot uiting komen, dat zij ook bestemd zijn om bij de andere onderdelen van de strijdkrachten hun taak te vervullen. Een punt, dat voorlopig niet geregeld wordt en waarover vermoedelijk ook de humanisten intern hun gedachten nog weleens zullen moeten laten gaan, is dat van de positie van de raadsleden in oorlogstijd.

Als we de belangrijkste punten uit de nota-Visser eens overzien, kunnen we dan tevreden zijn? Hierop zal het antwoord stellig „ja” moeten luiden, want er bestaat dringend behoefte aan humanistische geestelijke verzorging in het leger en deze nota draagt er toe bij dat raadsleden – hopelijk binnen niet al te lange tijd – aan het werk zullen kunnen gaan. Is er ook teleurstelling? Hier is het antwoord even stellig „ja” op, want er blijft de vraag „Waarom moet er een bepaalde voorkeursbehandeling blijven

bestaan voor de confessionele geestelijke verzorging?” Waarom kunnen de drie belangrijkste instellingen voor geestelijke verzorging niet over één kam geschoren worden? Terecht stelt de heer H. Lips, directeur van het humanistisch vormingscentrum „Het Coornherthuis”, in het tijdschrift Ego (een maandblad voor en door jongeren, dat wordt uitgegeven door Humanistisch Thuisfront en waaraan een aantal gegevens voor dit artikel zijn ontleend), dat „in een democratisch land het nu eenmaal zo is dat partijen met elkaars mening moeten rekening houden. Wie dat niet wenst, wenst in feite de democratie niet. Er is dus op dit punt gezocht naar een compromis en er is iets uitgekomen dat voor de humanisten bepaald niet bevredigend is”.

Inmiddels hebben verkiezingen plaats gehad en is de kabinetsformatie in volle gang, anders was de nota wellicht al in de Kamer geweest. Nu hopen we met de heer Lips, dat zijn voorstelling uitkomt. In Ego formuleerde hij het als volgt: „Redelijkerwijze mag echter worden gesteld dat de nota in de tweede helft van het jaar zal worden behandeld en dat maximaal drie maanden daarna de hoofdgraadsman kan worden aangesteld en wellicht weer drie maanden daarna de raadsleden.”

M. V.

1 Bejaardenweken in „De Ark”

Steeds weer blijkt de toenemende vraag voor de bejaardenweken. Voor de periode van 14 t/m 28 september zijn nog slechts enkele plaatsen vrij. Daarom is besloten tot een derde week n.l. van 28 september t/m 5 oktober.

Laten zij, die hiervoor in aanmerking willen komen er vlug bij zijn.

De prijs bedraagt f 38,50 per week, terwijl elke gast recht heeft op 1 consumptiekaart van 21 consumpties voor f 3,50.

U kunt zich opgeven bij „De Ark”, Belvédère-laan 14, Nunspeet, tel. 03412 - 2404.

2 Vakantie op „De Ark”

Folders worden u op aanvraag toegezonden. Correspondentie te richten aan: „De Ark”, Belvédère-laan 14, Nunspeet, tel. 03412 - 2404.

De periode van 20 juli t/m 17 augustus is geheel volgeboekt.

U weet het: leden van het Verbond ontvangen 10 % reductie op de pensioenprijzen (alleen voor zichzelf).

3 Zomerkampen voor de jeugd

De buitenwerkkommissie van het Humanistisch Verbond organiseert in 1963 de volgende kampen:

a *Kinderkamp 10-13 jaar* te Elspeet in „De Korenbloem”, en wel van 20-27 juli.

Prijs: f 42,- incl. f 2,- zakgeld.

Opgeven bij de leiding, de heer en mevrouw J. Weggelaar, Erasmusgracht 23-III, Amsterdam. Tel. 020 - 839 19.

b *Jongerenkamp 13-15 jaar* te Beek (Gem. Bergh), bij Zeddam van 3-13 augustus en van 14 tot 24 augustus.

Het eerste kamp staat onder leiding van de heer P. van Soelen (Bilthoven); het tweede onder leiding van de heer en mevrouw E. R. Veuger (Zaandam).

De prijs bedraagt f 50,- per 10 dagen.

Opgave van deze kampen bij mevrouw E. Plettenberg-Sweid, Saffierstraat 76-I, Amsterdam. Tel. 020 - 73 83 69.

Nieuws uit de gemeenschappen en gewesten

Veel nieuws valt er ditmaal niet te melden. De meeste gemeenschappen sluiten het seizoen af met een speciale bijeenkomst of een familiedag. In dit verband is het vermelden van de Instuif georganiseerd op 26 mei door de *Gemeenschap Tuinsteden-West* te Amsterdam interessant, omdat er in het geheel geen programma was. De activiteit vond plaats op een eiland en dank zij het mooie weer was er alleen maar vreugde over het samenzijn zonder meer. 's Middags was er een ballonwedstrijd voor de kinderen en verder valt er niets over te vertellen of het moest zijn, dat het bestuur op deze dag leden gezien heeft, die voordien nog nimmer een bijeenkomst hadden bijgewoond.

Enkele gemeenschapsblaadjes lopen reeds vooruit op de toekomst en wij willen dit ook doen t.a.v. *Castricum*. Reeds een jaar is daar een zeer actieve werkgroep zelfstandig bezig geweest onder leiding van de heer J. C. van Goudoever. Ondanks het vertrek van de heer

Van Goudoever durven zijn opvolger de heer J. Hordijk als voorzitter, mej. A. C. Dallmeijer, secretaresse, mevrouw J. C. Sinnema, penningmeesteres en de heer H. Mozes als bestuurslid het aan volgend jaar als gemeenschap aan de slag te gaan. In afwachting van de goedkeuring van het hoofdbestuur vast geluk gewenst en veel succes in Castricum en omstreken.

Van de gewesten vermelden we alleen *Zuid-Holland Noord* en *Zuid*, die de jaarlijkse landdag hebben georganiseerd en waarover u elders een verslag vindt. *Gewest Groningen* hield een geslaagde studiedag te Zuidlaren waar dr. A. van Kreveld sprak over „Ons leven in een technische wereld” en gewest *Noord-Holland* had tot onderwerp van een studiedag (ook geslaagd) te Beverwijk het humanistisch vormingsonderwijs gekozen. Tenslotte raadt het *gewest Zeeland* de lezers van zijn mededelingenblad aan eens wat H.V.-brochures met vakantie mee te nemen: ze nemen weinig ruimte in en zijn toch wel interessant, vooral als het regent.

Uw taak: hun toekomst! **Centrum voor Humanistische Vorming**

Bijdrage f 3,75 per jaar. Giro: 60 84 68 t.n.v. het Centrum Oudegracht 152, Utrecht.
